

Nela Samotyhowa

MALARSTWO ZACHODNIOEUROPEJSKIE

POPULARNY ZARYS
ROZWOJU FORM MALARSKICH
OD KATAKUMB
DO POŁOWY XX WIEKU



Instytut Wydawniczy „Nasza Księgarnia”

Warszawa 1978

SPIS TREŚCI

	Str.
Wiadomości wstępne	9
MALARSTWO ZACHODNIOEUROPEJSKIE	
Sztuka starochrześcijańska	40
Katakumby	40
Mozaika	42
Sztuka bizantyjska	46
Sztuka w okresie wędrówki ludów	48
Illuminatorstwo	49
Wiek Karola Wielkiego	50
Epoka romańska	51
Sztuka gotycka	58
Katedry	58
Rzeźba	63
Malarstwo w epoce gotyku	69
Illuminatorstwo	70
Inne rodzaje malarstwa	72
Malarstwo XIII i XIV wieku	75
Włochy	75
Cimabue — Cenni di Pepo (1240—1302)	75
Pietro Cavallini (1250—1316)	75
Giotto di Bondone (1266—1337)	76
Duccio di Buonenseгна (ok. 1255—1319)	82
Simone Martini (1284—1344)	82
Ambrogio Lorenzetti (um. ok. 1348)	84
Francesco Traini	87
Francja	87
Bracia Limburgowie	88
Czechy	89
Tomasso da Modena (ok. 1325—1379)	89
Teodoryk z Pragi (um. ok. 1360)	89
Niemcy	89
Bertram (ok. 1345—ok. 1415)	92
Wiek XV	95
Malarstwo flamandzkie	96
Jan van Eyck (ok. 1382—1440)	98
Claus Sluter (um. w 1406)	98

Hubert van Eyck (ok. 1362—1426)	99
Roger van der Weyden (ok. 1397—1464)	108
Hugo van der Goes (ok. 1437—1482)	110
Mistrz z Flémalle (1404—1468)	113
Dirk Bouts (1410—1475)	113
Hans Memling (ok. 1430—1494)	113
Gérard David (1460—1523)	113
Malarstwo włoskie	113
Tomasso Masaccio (1401—1428)	115
Benozzo Gozzoli (1420—1498)	117
Domenico Ghirlandaio (1449—1494)	119
Paolo Uccello (1397—1475)	120
Piero della Francesca (1406—1492)	122
Andrea Mantegna (1431—1506)	124
Sandro Botticelli (1444—1510)	130
Malarstwo weneckie	133
Antonello da Messina (um. w 1493)	134
Gentile Bellini (1426—1507)	134
Giovanni Bellini (1427—1516)	134
Malarstwo francuskie	136
Jean Fouquet (1415—1481)	137
Pieta z Awinionu	138
Malarstwo niemieckie	140
Stephan Lochner (1405—1451)	141
Konrad Witz (1395—ok. 1447)	142
Jan Pollack (um. w 1519)	143
Martin Schongauer (1430—1491)	145
Michael Pacher (1435—1498)	146
Wiek XVI	149
Malarstwo włoskie	149
Leonardo da Vinci (1452—1519)	151
Michał Aniol — Michelangelo Buonarrotti (1475—1564)	160
Rafael Santi (1483—1520)	170
Antonio Correggio (1494—1534)	176
Wenecjanie	178
Giorgione — Giorgione Barbarelli (1476—1510)	178
Tycjan — Tiziano Vecelli (1477—1576)	180
Tintoretto — Jacopo Robusti (1518—1594)	186
Veronese — Paolo Caliari (1528—1588)	189
Parmegianino — Francesco Mazzola (1503—1540)	191
Malarstwo hiszpańskie	193
El Greco — Domenico Theotocopuli (1541—1614)	194
Malarstwo niderlandzkie	199
Hieronymus Bosch (1450—1516)	199
Pieter Bruegel (1525—1569)	203
Jan Gossaert — Mabuse (1470—1541)	211
Bernard van Orley (1491—1542)	211
Jan van Scorel (1495—1562)	211
Quentin Metsys (1466—1530)	211

Pieter Aertsen (1509—1575)	211
Joachim Patinir (1475—1524)	212
Pieter Pourbus (ok. 1510—1584)	212
Antonio Moro (1512—1576)	212
Lukasz z Lejdy (1494—1533)	212
Malarstwo niemieckie	215
Matthias Grünewald — Mathis Nithart (1460—1528)	215
Albrecht Dürer (1471—1528)	218
Hans Holbein (1497—1549)	227
Lucas Cranach (1472—1553)	232
Albrecht Altdorfer (1480—1538)	235
Malarstwo francuskie	237
Malarze włoscy we Francji: Fiorentino Rosso (1494—1541), Francesco Primaticcio (1504—1570), Niccolo del Abbate (1512—1571)	238
Jean Clouet (1475—1540)	240
François Clouet (1505—1572)	240
Corneille de Lyon (um. w 1575)	240
Wiek XVII — Barok	241
Malarstwo flamandzkie	243
Peter Paul Rubens (1577—1640)	243
Anthonis van Dyck (1599—1641)	253
Jacob Jordaens (1593—1678)	256
Frans Snyder (1579—1657)	258
Paul de Vos (1592—1678)	258
Jan Bruegel (1568—1625)	258
Adriaen Brouwer (1606—1638)	258
Dawid Teniers (1610—1690)	260
Malarstwo holenderskie	261
Frans Hals (1590—1666)	263
Jan Vermeer van Delft (1632—1675)	267
Pieter de Hooch (1629—1677)	269
Gabriel Metsu (1627—1681)	269
Gerard Terborch (1617—1681)	269
Jan Steen (1626—1679)	269
Adriaen van Ostade (1610—1685)	269
Izaak van Ostade (1621—1649)	269
Rembrandt van Rijn (1606—1669)	271
Ferdynand Bol (1611—1680)	283
Carl Fabritius (1624—1654)	283
Gerard Dou (1613—1675)	283
Nicolas Maes (1632—1693)	283
Gerbrand van den Eeckhout (1621—1674)	283
Aert de Gelder (1645—1727)	283
Herkules Seghers (1591—1640)	283
Jakub Ruysdael (1628—1682)	283
Meindert Hobbema (1638—1709)	283
Malarstwo włoskie	285
Lodovico Carracci (1555—1619)	285
Agostino Carracci (1557—1602)	285

Annibale Carracci (1560—1609)	285
Michelangelo Merisi da Caravaggio (1573—1610)	286
Pietro da Cortona (1596—1669)	289
Giovanni Battista Baciccio (1639—1709)	290
Andrea Pozzo (1642—1709)	290
Bernardo Strozzi (1581—1644)	290
Salvator Rosa (1615—1673)	290
Lucca Giordano (1632—1705)	290
Malarstwo francuskie	290
Louis Le Nain (1593—1643)	292
Georges de La Tour (1590—1632)	292
Nicolas Poussin (1594—1665)	292
Claude Lorrain (1600—1682)	296
Philippe de Champaigne (1602—1674)	297
Charles Le Brun (1619—1690)	299
Malarstwo niemieckie	299
Adam Elsheimer (1578—1620)	299
Malarstwo hiszpańskie	299
Jose de Ribera (1588—1652)	300
Francisco Zurbaran (1598—1664)	302
Diego Rodriguez de Silva y Velazquez (1599—1660)	304
Bartolomé Esteban Murillo (1618—1682)	310
Wiek XVIII	313
Rokoko we Francji	313
Antoine Watteau (1684—1721)	314
François Boucher (1703—1770)	318
Jean Baptiste Chardin (1699—1779)	319
Malarstwo portretowe	321
Hyacinthe Rigaud (1659—1743)	321
Nicolas Largillière (1656—1746)	322
Jean Marc Nattier (1685—1766)	322
Maurice Quentin de la Tour (1704—1788)	323
Malarstwo francuskie II połowy XVIII w.	324
Elisabeth Vigée Lebrun (1755—1842)	325
Jean Baptiste Greuze (1725—1805)	325
Jean Honoré Fragonard (1732—1806)	326
Joseph Vernet (1714—1789)	329
Hubert Robert (1733—1808)	329
Malarstwo niemieckie	329
Daniel Chodowiecki (1726—1797)	331
Antoni Rafael Mengs (1728—1779)	331
Angelika Kauffmann (1741—1807)	331
Malarstwo włoskie	331
Giovanni Battista Tiepolo (1696—1770)	332
Giovanni Battista Piazzetta (1682—1754)	332
Pietro Longhi (1702—1785)	332
Antonio Canale — Canaletto (1697—1768)	334
Bernardo Belotto Canaletto (1724—1780)	334
Francesco Guardi (1712—1793)	334

Malarstwo angielskie	335
Nicholas Hilliard (ok. 1537—1619)	335
William Hogarth (1697—1765)	335
Joshua Reynolds (1723—1792)	337
Thomas Gainsborough (1727—1788)	338
William Blake (1757—1827)	340
Malarstwo hiszpańskie	342
Francisco Jose Goya y Lucientes (1746—1828)	342

Wiek XIX 349

Malarstwo francuskie — Klasycyzm	349
Jacques Louis David (1748—1825)	350
Jean Dominique Ingres (1780—1867)	352
Malarstwo niemieckie — Nazareńczycy	354
Johann Friedrich Overbeck (1789—1869)	355
Malarstwo angielskie	356
John Constable (1776—1837)	356
William Turner (1775—1851)	356
Richard Parkes Bonington (1801—1828)	356
Malarstwo francuskie — Romantyzm i Realizm	358
Théodore Géricault (1791—1824)	359
Eugène Delacroix (1798—1863)	360
Romantyczny pejzaż francuski	364
Théodore Rousseau (1812—1867)	364
Narcisse Diaz (1807—1876)	365
Jules Dupré (1812—1889)	365
Charles Daubigny (1817—1872)	365
Constant Troyon (1810—1865)	365
Jean François Millet (1816—1879)	366
Camille Corot (1796—1875)	366
Gustave Courbet (1819—1877)	369
Honoré Daumier (1808—1879)	372
Malarstwo historyczne we Francji	375
Paul Delaroche (1797—1856)	375
Horace Vernet (1789—1863)	375
Ernest Meissonier (1815—1891)	375
Gustave Doré (1832—1883)	376
Paul Gavarni (1804—1866)	376
Malarstwo niemieckie — Romantyzm i Realizm	376
Gaspar David Friedrich (1774—1840)	376
Otto Runge (1777—1810)	376
Moritz Schwind (1804—1871)	376
Karl Spitzweg (1808—1885)	376
Alfred Rethel (1816—1859)	376
Peter Cornelius (1783—1867)	376
Adolf Menzel (1815—1905)	378
Wilhelm Leibl (1844—1900)	379
Malarstwo angielskie — Prerafaelici	380
Edward Burne-Jones (1833—1898)	380
Dante Gabriel Rossetti (1828—1882)	380

Ford Madox Brown (1821—1893)	381
William Hunt (1827—1910)	382
John Millais (1829—1896)	382
William Morris (1834—1896)	382
Walter Crane (1845—1915)	382
Idealizm i symbolizm we Francji i w Niemczech	383
Gustave Morau (1826—1898)	383
Puvis de Chavannes (1824—1898)	383
Anselm Feuerbach (1829—1880)	386
Arnold Böcklin (1827—1901)	386
Hans von Marées (1837—1887)	386
Impresjonizm	388
Claude Monet (1840—1926)	390
Edouard Manet (1832—1883)	390
Auguste Renoir (1841—1919)	393
Edgar Degas (1834—1917)	395
Camille Pissarro (1831—1903)	397
Alfred Sisley (1839—1899)	398
Vincent van Gogh (1853—1890)	398
Paul Gauguin (1848—1903)	400
Max Liebermann (1847—1935)	401
Neoimpresjonizm i odbudowa kształtu	403
Georges Seurat (1859—1891)	403
Paul Signac (1863—1935)	405
Henri Cross (1856—1910)	405
Paul Cézanne (1839—1906)	405
Malarstwo nowoczesne	409
Secesja	409
Aubry Beardsley (1872—1898)	411
Futuryzm	411
Gino Severini (ur. w 1883)	411
Luigi Russolo (1885—1947)	412
Umberto Boccioni (1882—1916)	413
Kubizm	413
Le Fauconnier (1882—1916)	413
Pablo Picasso (ur. w 1881)	415
Georges Braque (1882—1963)	415
Fernand Léger (1881—1955)	418
Juan Gris (1887—1927)	418
Abstrakcjonizm	421
Piet Mondrian (1872—1944)	421
Kazimierz Malewicz (1878—1935)	422
Henryk Stażewski (ur. w 1894)	422
Władysław Strzemiński (1893—1952)	422
Maria Jarema (1908—1958)	424
Wasili Kandinski (1866—1944)	424
Nabis	428
Maurice Denis (1870—1943)	428

Edouard Vuillard (1868—1940)	430
Pierre Bonnard (1867—1947)	430
Les fauves — Drapieżni	430
Henri Matisse (1869—1954)	430
Raoul Dufy (1877—1953)	430
Albert Marquet (1875—1947)	430
Georges Rouault (1871—1958)	430
Maurice de Vlaminck (1876—1958)	430
André Derain (1880—1954)	430
Emil Othon Friesz (1879—1949)	430
Ekspresjonizm	434
Ferdinand Hodler (1853—1918)	438
Edward Munch (1863—1944)	438
Ernst Ludwig Kirchner (1880—1938)	440
Emil Nolde (1867—1956)	441
Oscar Kokoschka (ur. w 1886)	441
Ernst Barlach (1870—1938)	443
Käthe Kollwitz (1867—1945)	443
Georg Grosz (ur. w 1893)	443
Otto Dix (ur. w 1891)	443
Max Beckmann (1884—1950)	443
Renato Guttuso (ur. w 1912)	443
Nadrealizm	444
André Masson (ur. w 1896)	445
Yves Tanguy (1900—1955)	445
Giorgio Chirico (ur. w 1886)	445
Paul Klee (1879—1940)	448
Max Ernst (ur. w 1891)	448
Juan Miró (ur. w 1893)	449
Salvador Dalí (ur. w 1904)	449
Paul Delvaux (ur. w 1897)	450
René Magritte (ur. w 1898)	450
Karel Appel (ur. w 1921)	450
Corneille — Cornelis van Beverloo (ur. w 1922)	450
Constant Nieuwenhuys (ur. w 1920)	450
James Ensor (1860—1949)	451
Henri Rousseau (1844—1910)	452
Marc Chagall (ur. w 1887)	454
Amadeo Modigliani (1884—1943)	456
Aleksy Jawlenski (1864—1941)	456
Chaim Sutin (1894—1943)	456
Francisco Todó (ur. w 1922)	457
Objaśnienia	459
Spis ilustracji	461
Spis tablic barwnych	469
Książki polecane czytelnikom	471